

ELŐREJELZÉS A GKI 2014 végére 3,5 százalékos körüli alapkamattal és éves átlagban, nagy ingadozások mellett, 305-310 forint körüli euróárfolyammal számol. A valódi foglalkoztatás várhatóan stagnál vagy minimálisan növekszik. A reálkeresetek 2,3 százalékkal emelkednek

Pangás vagy váltás a gazdaságban

A gazdasági folyamatok 2013-ban viszonylagosan, átmenetileg és látszólagosan javultak. A GDP 1,1 százalékkal nőtt, de így sem érte el a 2011. évi szintet. A javulás főleg a mezőgazdaságnak – pontosabban az időjárásnak –, valamint az építőiparban (az EU-források lehívhatósága érdekében gyorsított állami beruházásnövelésnek) volt az eredménye. Ezek azonban átmeneti tényezők.

Karsai Gábor,
GKI Gazdaságkutató Zrt.

A 2013 első félévi stagnálást a második félévben 2 százalékos körüli növekedés követte, ami – az alacsony bázis mellett – a javuló európai konjunktúra húzta ipari exportnak, az állami beruházásoknak és a választási gazdaságpolitikának, így a diktált rezsiszökkenéssel növelt lakossági vásárlóerőnek volt szerepe.

Az üzleti szféra gyenge beruházási hajlandósága miatt hiányoznak a növekedés érdemi gyorsulásának feltételei. Idén még hatnak a tavaly második félévi gyorsulás tényezői, miközben átlagos időjárás esetén a mezőgazdaságban csökkenés valószínű. Így 2014-ben 1,5 százalékos, vagyis a tavalyinál kissé gyorsabb, de a második félévinél lassabb GDP-növekedés várható. Gazdaságpolitikai váltás nélkül jövőre sem várható 1,5 százalékos feletti dinamika, s a foglalkoztatásban, az inflációban és más területeken statisztikailag kimutatott eddigi (látszat)javulást könnyen romlás követheti.

A magyar gazdaság 2013-ban stagnáló (+0,1 százalékos) EU-hoz és a még visszaeső (-0,4 százalékos) euróövezetbe képest kedvezően, 1,1 százalékkal növekedett. Ebből azonban 0,9 százalékpont volt az agrárium hozzájárulása, s ennek következtében a magnövekedés – az agrárium és költségvetési szektor nélküli növekedés – mindössze 0,1 százalékos volt. Az ipari termelés 2013-ban 1,4 százalékkal emelkedett, de nem érte el a 2011. évi szintet. Az ipar által termelt jövedelem (GDP) egyáltalán nem nőtt. Az építőiparban hét évi visszaesés után 2013-ban erőteljes fellendülés kezdődött, elsősorban az uniós támogatások „kapuzási pánikot” idéző gyors felhasználása következtében. A kiskereskedelem – hatévnyi visszaesés után – a 2,5 százalékos növekvő reáljövedelmek ellenére csak 0,9 százalékkal bővült. Az utolsó negyedévben azonban már 3 százalékos volt a forgalombővülés, amit januárban csaknem 4 százalékos követett. A pénzügyi GDP 2013-ban negyedik éve csökkent, de ennek üteme 2013-ban már „csak” 1,5 százalékos volt. Folytatódott a vállalati és lakossági hitelállományok leépülése. 2014-ben az iparban némi, exportvezérelt gyorsulás, az építőiparban viszont lassulás valószínű. A szolgáltató ágazatok tevékenysége bővül, a

A mezőgazdaság a tavalyi jó időjárásnak is köszönhetően nagyban hozzájárult ahhoz, hogy megmoccant a gazdaság

pénzügyi szektor talán már nem szűkül tovább.

A külső egyensúly 2014-ben is kedvező lesz, de javulása megáll, a külső finanszírozási képesség a még növekvő EU-támogatások ellenére a GDP 5,5 százaléka körül marad. A tőkeáramlásban a gazdaságpolitika kiszámíthatóbbá válása esetén sem várható gyors fordulat, kedvező esetben a kiáramlás megáll. A beruházások 2014-ben 4 kalkal, a 2013. évinél kevésbé (de a GKI által korábban gondoltnál jobban) emelkednek, elsősorban az EU-támogatású, állami és/vagy infrastrukturális beruházások nőnek. Az üzleti szférában jelentős nagyberuházásról nem tudni, a kisebb, főleg autóiipari beruházások mellett a GKI felmérése szerint számos cég tervezi elhasználandó berendezéseit régóta halogatott cseréjét, kapacitásai kisebb bővítését. Ezt a hitelképes cégeknél a növekedési hitelprogram is támogatja.

A valódi foglalkoztatás 2014-ben várhatóan stagnál vagy minimálisan emelkedik. A munkanélküliség éves átlagos szintje 10,2 százalékról 9,2 százalékra csökken, de az év végén a tavalyinál és az idei év elején magasabb lesz. A minimálbér 2014-ben 3,6 szá-

zalékkal emelkedett. A bruttó keresetek mintegy 3,5 százalékkal nőnek. A közszférában ennél lényegesen gyorsabban, 6,5 százalékkal, a versenyszektorban csak 2,5 százalékkal.

A reálkeresetek 2,3 százalékkal emelkednek. A családi adókedvezmény igénybevételei lehetőségének a járulékok terhére való kiterjesztése nemzetgazdasági szinten a jövedelem 0,7 százalékpontos növekedését eredményezi. A külföldön dolgozók családjuknak haza-

utalt jövedelme is emelkedik. Mindezek alapján a reáljövedelmek 1,8 százalékos körüli bővülése várható. A fogyasztás idén is kevésbé nő (1,5 százalékkal), mint a reáljövedelem. A lakosság ugyanis a gyenge forint következtében emelkedő devizahitel-terhek és a változatlan nagy bizonytalanság miatt csak óvatosan költ.

A külkereskedelemben tovább bővül. Az árukivitel növekedése kissé gyorsul az európai konjunktúra javulása és az

exportálható gabonátöbblet hatására. Folytatódik a szolgáltatásexport tavalyi gyorsulása is, részben az elektronikus útdíj, részben egyes üzleti szolgáltatások (például call center) bővülése révén. A csereárnyok várhatóan nem változnak. Az import dinamikája 1 százalékponttal meghaladja az exportét. Ez más oldalról a belső felhasználás 2 százalékos, a GDP-nél gyorsabb emelkedését jelenti, ami – mivel nem az üzleti beruházások által vezérelt módon valósul meg – a folyamat fenntarthatatlanságára utal. Az EU-források dinamizáló szerepe ugyanis legkésőbb 2015-ben véget ér.

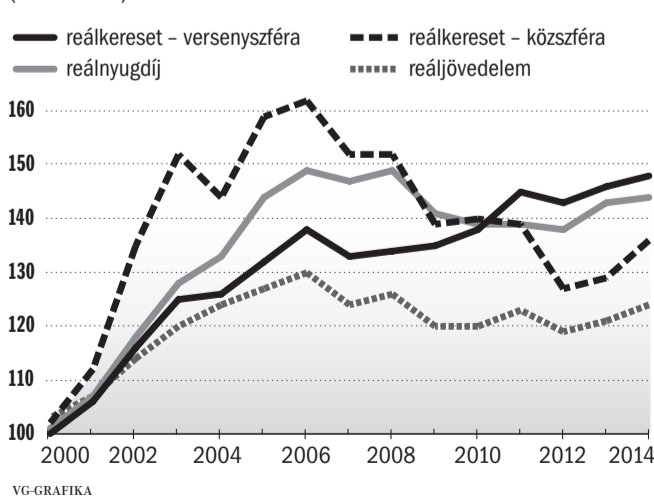
A választási rezsiszökkenés 2014 első két hónapjára 0 százalékos éves árindeket eredményezett, s ugyanezen okból az áremelkedés az év első felében 1 százalékos alatt marad. A második félévben – különösen az önkormányzati választásokat követően – azonban az áremelkedés gyorsulása várható, mely 2015-ben is folytatódni fog. Ezt a piaci hatások – a vásárlóerő növekedése, a forint gyengülése – továbbá a rezsiszökkenés fenntarthatatlansága magyarázza. Éves átlagban 1,3 százalékos, az év végén 3 százalékos közeli áremelkedés várható. A Magyar Nemzeti Bank Mone-

Tovább bővül az állam hatóköre

MAGYARORSZÁGNAK 2013 tavaszán sikerült kikerülnie a túlzottdeficit-eljárás alól. Ennek ára – a lakosságot közvetlenül érintő általános megszorítások és a valódi reformok kerülése, a jogbiztonság hiánya, a válságadók bevezetése és a piaci kereslet visszahívása következtében – a vállalkozói szektor megbénítása, valamint a közszolgáltatások és szociális ellátások számos területén drámai romlás lett (egészségügyi várólisták növekedése, orvoshiány, ellátatlanok számának emelkedése). EKÖZBEN FOLYTATÓDOTT az állam hatókörének további kiterjesztése. Jellemzővé vált

egyes piacgazdasági szereplők állami megrendeléseken keresztül helyzetbe hozása, a szerzett jogok agresszív felülvizsgálata, az ezzel való nyílt zsarolás, az államosítás. A kormány kliensei javára rendezi át a piacokat. A tulajdonrendszer átalakítása elsősorban a növekedéssel szemben. A változások egyik fő célja a nem gazdasági területeken is a személyi függésen alapuló rendszerek kialakítása. Ez kikapcsolja az alsóbb szintek kezdeményező-képességét, a vizsacsatolást, s ezzel fejlődés- és korrekció-képtelenné teszi az egész országot.

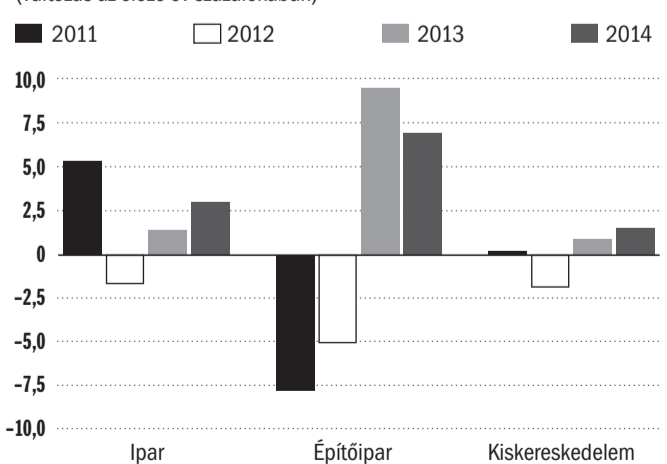
Reálkereset és -nyugdij (1999 = 100)

VG-GRAFIKA

Ágazatok bruttó teljesítménye

(változás az előző év százalékában)

FORRÁS: KSH, GKI

Egyenlegjavításra lesz szükség

AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSI bevételeknél az Országvédelmi Alap felhasználása után is a GDP 0,2%-át jelentő elmaradás várható. A kiadásoknál főleg az EU által finanszírozott programok költségvetési hatása, a tavalyról áthúzott kötelezettségek görgetése, a tartalék-felhasználás választásokat megelőző felpörgése és a gyenge forint okoz gondot. A tervezett 2,9%-os GDP-arányos államháztartási hiány elérése érdekében évközi lépések várhatók. Ekkor az adósságráta – a tavaly év végével azonos árfolyam és kincstári tartalék esetén – érdemben nem változna, pillanatnyilag azonban ez utóbbiak teljesülése nem valószínű. (Az adósságállomány 2013 végi „beállítására” utal, hogy 2014 januárjában a GDP 1,3%-ával emelkedett a központi költségvetés forint-államadóssága.)

RÁADÁSUL a túlzott deficitre vonatkozó új, bár ránk még nem érvényes EU-szabály szerint Magyarországnak nemcsak minimális javulást, hanem az adósságráta kb. évi 1 százalékpontos csökkenését kellene elérnie három év átlagában. Ebből következően 2015-től érdemi költségvetési egyenlegjavításra lesz szükség, miközben a gazdasági növekedési fordulathoz a bevételi szerkezet európai körre és szintre való levitele is elengedhetetlen lenne.

táris Tanácsa március 25-én 10 bázisponttal tovább csökkentette az alapkamatot (2,6 százalékra), noha ez az adott monetáris környezetben igen kockázatos, ráadásul kontra-reaktív lépésnek látszik. Úgy tűnik, az MNB fő céljává saját mérlegének konszolidálása, a veszteség elkerülése vált. A lejárt államadósság megújításának szükséglete, valamint a forint leértékelődése által a devizaadósságnak okozott kár a választások után kamatemelési periódus megkezdéséhez fog vezetni. Ennek kommunikált indoka feltehetőleg az áremelkedési ütem gyorsulásának – egyébként valós – veszélye lesz, miközben azt valójában az egész monetáris politika voluntarizmusa kényszeríti ki, minél később, annál nagyobb megrázkódtatást okozva. A GKI 2014 végére a 2,5 százalékos körüli mélypont után 3,5 százalékos körüli alapkamattal és éves átlagban 305-310 forint körüli euróárfolyammal számol (nagy ingadozások mellett).

A GKI prognózisa 2014-re

(előző év = 100)

	2013 (tény)	2014 (előrejelzés)
GDP	101,1	101,5
Ipari termelés (bruttó)	101,4	103,0
Építőipari termelés (bruttó)	109,6	107,0
Kiskereskedelmi forgalom	100,9	101,5
Reálkereset	103,1	102,3
Infláció	101,7	101,3
Államháztartás-egyensúly	105,9	104,0
Lakosság fogyasztása	99,9	101,5

FORRÁS: KSH, GKI